

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/165487,Konferencja-histeryczna-To-nie-byla-wojna-to-byla-zbrodnia-Polska-pod-niemiecka-i-sowiecka-okupacja-.html>
25.04.2024, 20:24

Konferencja historyczna „To nie była wojna to była zbrodnia. Polska pod niemiecką i sowiecką okupacją” - Działdowo, 27-28 maja 2022

Konferencja odbyła się w ramach 81. rocznicy śmierci błogosławionych męczenników działdowskich. Uroczystości zostały objęte patronatem honorowym prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr. Karola Nawrockiego.

W dniu 27 maja br. w Muzeum Pogranicza w Działdowie odbyła się konferencja historyczna pt. „To nie była wojna to była zbrodnia. Polska pod niemiecką i sowiecką okupacją”. Konferencja i następujące po niej uroczystości (28 maja) przygotowane zostały w związku z 81. rocznicą śmierci błogosławionych męczenników działdowskich: bp. Leona Wetmańskiego, abp. Antoniego Nowowiejskiego i s. klaryski kapucynki Marii Teresy Kowalskiej. Wszyscy oni ponieśli śmierć w niemieckim obozie Soldau w czasie okupacji niemieckiej.

Konferencja i uroczystości odbyły się pod patronatem prezesa Instytutu Pamięci Narodowej

dr. Karola Nawrockiego. Wśród zaproszonych gości obecni byli m.in. przedstawiciel parlamentu RP poseł Robert Gontarz, reprezentujący Ministerstwo Aktywów Państwowych Maciej Moskal, wiceburmistrz Działdowa Andrzej Wiśniewski, prezes Stowarzyszenia Odnowy Chrześcijańskiej „Pamięć i Tożsamość” Zenon Gajewski, przedstawiciele służb mundurowych, duchowieństwa, kombatantów, krewnych zamordowanych w obozie, a także uczniowie.

Instytut Pamięci Narodowej reprezentował dyrektor Oddziału IPN w Gdańsku **dr Paweł Warot** wraz ze współpracownikami. Obecny był także Zbigniew Siedlewski, zastępca dyrektora Oddziału IPN w Warszawie.

Spotkanie historyków rozpoczął gospodarz wydarzenia Patryk Kozłowski, dyrektor Muzeum Pogranicza w Działdowie. Następnie głos zabrali zaproszeni goście, w tym dr Paweł Warot.

Nie dość przypominać, czym była II wojna światowa, co nas, jako naród polski, spotkało, jakie zamiary mieli nasi sąsiedzi, zarówno z Zachodu, jak i ze Wschodu: nas miało, jako narodu, nie być. Nie siedzielibyśmy tutaj, gdyby te plany udało się zrealizować – podkreślał przedstawiciel IPN – dzisiaj wydaje nam się, że jest to historia, widzimy jednak, że historia przyspiesza [...], to co wydawało się już tylko za zapisane, co tylko możemy poznawać, badać, odtwarzać, dzisiaj okazuje się również rzeczywistością – kontynuował.

W dalszej części wystąpienia dyrektor gdańskiego oddziału IPN zaznaczył, że zarówno niemiecki jak i sowiecki okupant bezwzględnie dążył do eliminacji przede wszystkim inteligencji, celem duchowej eliminacji narodu polskiego.

Dyrektor Oddziału IPN
w Gdańsku dr Paweł
Warot.

Kolejne wystąpienia historyków moderował Andrzej Rutecki, wiceprezes Stowarzyszenia Odnowy Chrześcijańskiej „Pamięć i Tożsamość”. Wśród prelegentów, z referatami wystąpili przedstawiciele Oddziału IPN w Gdańsku:

- dr Jan Hlebowicz (IPN Gdańsk) – „Między »traumą obozu« a »potrzebą stabilizacji«. Duchowni katoliccy – byli więźniowie niemieckich obozów koncentracyjnych w ruchu księży »patriotów« (na przykładzie Okręgowej Komisji Księży województwa gdańskiego 1949-1956)”,
- Krzysztof Filip (IPN Gdańsk, Pomorskie Towarzystwo Genealogiczne) – „Obóz filtracyjny NKWD w Działdowie w świetle materiałów śledczych OKŚZpNP w Gdańsku. Na przykładzie losów osób deportowanych z powiatu starogardzkiego na Pomorzu Gdańskim”,
- Bartosz Januszewski (IPN Gdańsk) – „»Należy zezwolić jedynie na szkoły podstawowe...«. Eksterminacja przedstawicieli polskiej nauki i szkolnictwa wyższego w latach 1939-1945 (wybrane przykłady)”.

Ponadto wystąpili:

- dr Witold Wybult – »„Urodziłem się w niewoli i w niewoli umrzeć muszę« – życie, posługa i męczeństwo abp. A. J. Nowowiejskiego, Biskupa Płockiego (1908-1941)”,
- dr Adam Matyszewski – „Błogosławiony abp. Antoni Julian Nowowiejski nauczyciel patriotyzmu”,
- ks. dr Robert Ogrodnik – „»Lux in tenebris lucet« Rzecz o bł. s. Marii Teresie Kowalskiej”.

Konferencja była transmitowana on-line przez portal mojedzialdowo.pl.

Drugiego dnia obchodów odbyła się uroczysta Msza święta na terenie placu b. obozu Soldau. Wzięli w niej udział przedstawiciele lokalnych władz na czele z burmistrzem Działdowa Grzegorzem Mrowińskim, instytucji państwowych, w tym m.in. przedstawicielką Senatu RP Bogusławą Orzechowską, służb mundurowych, kombatanci, zaproszeni goście, młodzież szkolna. Oprawę uroczystości zapewniła obecność asysty wojskowej i poczty flagowego 9. Batalionu Dowodzenia w Olsztynie.

Pod pamiątkowym obeliskiem dedykowanym więźniom obozu delegacje złożyły kwiaty. W imieniu Oddziału IPN w Gdańsku wieniec złożył dr Daniel Czerwiński, naczelnik Oddziałowego Biura Badań Historycznych. Drugą wiązkę przedstawiciel IPN złożył w Sanktuarium Męczenników Działdowskich w parafii św. Katarzyny Aleksandryjskiej błogosławionych abp. Antoniego Juliana Nowowiejskiego i bp. Leona Wetmańskiego, a także na grobie ks. Mariana Ofiary, który swoje życie poświęcił upamiętnieniu ofiar obozu. W tej części wydarzenia uczestniczyli także m.in. przedstawiciele Stowarzyszenia Odnowy Chrześcijańskiej „Pamięć i Tożsamość” i przedstawiciele rodzin ofiar obozu.

Organizatorami wydarzenia były:

- Urząd Miasta w Działdowie,
- Muzeum Pogranicza w Działdowie,
- [Stowarzyszenie Odnowy Chrześcijańskiej „Pamięć i Tożsamość” w Działdowie.](#)